

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 27 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

**(toliau – Projektas)
(TAP NR. TAP-20-1460; TAIS NR. 20-9791(2))**

2020-08-28 Nr.
Vilnius

Projekto rengėja: Teisingumo ministerija

Projekto tikslas: Optimizuoti konsulinių pareigūnų atliekamų notarinių veiksmų apimtį, atsisakant notarinių veiksmų, kuriuos atlikti konsulinėse įstaigose nėra poreikio arba kuriems atlikti būtinos specifinės teisinės žinios, paliekant notarinius veiksmus, kurių prieinamumas piliečiams užsienyje yra svarbus.

Dabartinė situacija: Pagal galiojančią Notariato įstatymą konsuliniai pareigūnai atlieka šiuos notarinius veiksmus:

- 1) tvirtina sandorius, išskyrus sutartis dėl Lietuvos Respublikoje esančių nekilnojamųjų daiktų perleidimo, perdavimo naudotis, įkeitimo ar kitų daiktinių teisių ar jų suvaržymo;
- 2) liudija dokumentų nuorašų ir jų išrašų tikrumą;
- 3) liudija parašo dokumentuose tikrumą;
- 4) liudija dokumentų vertimo iš vienos kalbos į kitą tikrumą;
- 5) tvirtina faktą, kad fizinis asmuo yra gyvas ir yra tam tikroje vietovėje;
- 6) priima saugoti asmeninius testamentus;
- 7) tvirtina dokumentų pateikimo laiką;
- 8) priima jūrinius protestus;
- 9) atlieka kitus įstatymų numatytus notarinius veiksmus.

Pastaruosius trejus metus stebimas nuoseklus bendro konsulinių pareigūnų atliekamų notarinių veiksmų skaičiaus mažėjimas (2017 m. – 4960, 2018 m. – 4876, 2019 metais – 4607). Dažniausiai buvo tvirtinami įgaliojimai (2017 m. – 2153, 2018 m. – 1913, 2019 m. – 2804), atliekamas parašo tikrumo liudijamas (2017 m. – 1184, 2018 m. – 1513, 2019 m. – 1552). Rečiausiai atliekami – dokumentų vertimų (2017 m. – 72, 2018 – 22, 2019 – 17), tam tikrų sandorių (kilnojamųjų daiktų, vertybinių popierių, teisių perleidimo sandorių) tvirtinimas (2017 m. – 395, 2018 m. – 313, 2019 m. – 231), taip pat jūrinių protestų priėmimas (praktikoje nebuvo nei vieno).

Pabrėžtina, kad Notariato įstatymo nuostatos nustato specialius kvalifikacijos reikalavimus bei priežiūros mechanizmus, kurių tikslas užtikrinti tinkamą notarinių veiksmų atlikimą. Tuo tarpu konsuliniais pareigūnais (kurie atlieka tam tikrus notarinius veiksmus) nėra taikomi atitinkami kompetencijos reikalavimai.

Taip pat pabrėžtina, kad konsuliniai pareigūnai, neturėdami prieigų prie viešųjų registų, negali patikrinti duomenų, turinčių esminės reikšmės notarinio veiksmo atlikimui, todėl negali tinkamai užtikrinti tokių sandorių teisėtumo.

Projekto esmė: Projektu siūloma atsisakyti konsulinėse įstaigose tokių notarinių veiksmų atlikimo:

a) sandorių tvirtinimo, išskyrus konkrečiai įvardintus įstatyme. Lyginant su šiuo metu galiojančiu reguliavimu konsuliniai pareigūnai nebeturėtų teisės tvirtinti kilnojamųjų daiktų, vertybinių popierių, teisių perleidimo sandorių (pvz. pinigų dovanojimo, piniginių lėšų pasidalijimo; akcijų, obligacijų, kitų vertybinių popierių perleidimo; teisių perleidimo, pasidalijimo; kilnojamųjų daiktų dovanojimo, mainų, panaudos, nuomos, lizingo, pasidalijimo, pirkimo – pardavimo ir pan.);

b) dokumentų vertimo iš vienos kalbos į kitą tikrumo paliudijimo (kadangi konsuliniai pareigūnai paprastai neturi filologinio išsilavinimo, jie negali tinkamai paliudyti vertimo tikrumo; praktikoje, piliečiui, atlikusiam vertimą, pageidaujant, konsulinis pareigūnas tiesiog paliudija jo parašo tikrumą);

c) jūrinių protestų priėmimo (kaip minėta, šis notarinis veiksmas konsulinėse įstaigose niekada nebuvo atliktas).

Priėmus projektą, visus minėtus veiksmus bus galima atlikti pas buvimo valstybės notarą. Jei pilietis to nepageidaus, jis konsulinėje įstaigoje galės patvirtinti įgaliojimą atitinkamus notarinius veiksmus jo vardu atlikti pas Lietuvos Respublikoje esantį notarą.

Projektui įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Derinimas: Projektas teiktas derinti Užsienio reikalų ministerijai ir Lietuvos notarų rūmams. Dėl Lietuvos notarų rūmų pasiūlymo atsisakyti seniūnų atliekamų notarinių veiksmų, parengta derinimo pažyma (taip pat gautos Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos nuomonės dėl minėto Lietuvos notarų rūmų pasiūlymo atsisakyti seniūnų atliekamų notarinių veiksmų).

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas neprieštarauja Septynioliktosios Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome rengėjams atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės techninę pastabą projekto aiškinamajam raštui (2020 m. rugpjūčio 27 d. išvada Nr. NV-2357).

Siūlome Projektą teikti į **Vyriausybės posėdžio A dalį**.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

Audrius Kasinskas, tel. +370 706 63733, el. p. audrius.kasinskas@lrv.lt